

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Raport branżowy z ewaluacji projektu „Nauczyciel - to nie tylko teoretyk”.

Branża budowlana.

---

grupa GUMUŁKA
Pasja. Wiedza. Doświadczenie.

Katowice, 2013

Spis treści

1.	Wykaz skrótów	3
2.	Wprowadzenie	4
3.	Zastosowana metodologia	8
3.1.	Triangulacja badawcza	8
3.2.	Zastosowane metody i techniki badawcze	8
3.3.	Elementy przebiegu badania	9
3.3.1.	Analiza dokumentów (desk research).....	9
3.3.2.	Telefoniczny wywiad kwestionariuszowy wspomagany komputerowo (CATI)	10
3.3.3.	Ankieta audytoryjna	11
3.3.4.	Analizy ilościowo-jakościowe	13
3.3.5.	Analiza statystyczna.....	13
3.3.6.	Analiza jakościowa	13
4.	Wyniki badania	14
4.1.	Wyniki analizy desk research.....	14
4.2.	Wyniki badania CATI z nauczycielami.....	14
4.3.	Wyniki badania CATI z przedstawicielami przedsiębiorstw	24
4.4.	Wyniki badania audytoryjnego z uczniami.....	25
5.	Wnioski i rekomendacje z badania	32
5.1.	Odpowiedzi na pytania badawcze	32
5.2.	Podsumowanie	38
5.3.	Rekomendacje z badania	39

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

1. Wykaz skrótów

- AA - ankieta audytoryjna
- AD - analiza dokumentów (desk research)
- BP - Biuro Projektu
- CATI - wywiad telefoniczny (ang. Computer Assisted Telephone Interview)
- CKU - Centrum Kształcenia Ustawicznego
- CKP - Centrum Kształcenia Praktycznego
- Uczestnicy praktyk zawodowych - nauczyciele i instruktorzy nauki zawodu
- Uczniowie - uczniowie uczestników Projektu
- UE - Unia Europejska

2. Wprowadzenie

W ramach realizacji projektu Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na lata 2007-2013, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, „Nauczyciel - to nie tylko teoretyk”, Zespół Badawczy miał za zadanie przeprowadzić ewaluację projektu programu praktyk w przedsiębiorstwach nauczycieli przedmiotów zawodowych województwa pomorskiego, w branżach: budowlanej, mechanicznej, elektromechanicznej, spożywczo- gastronomicznej oraz turystycznej z hotelarstwem.

Kilka słów na temat ewaluacji

Ewaluacja jest narzędziem, które służy ocenie realizowanego przedsięwzięcia poprzez odpowiedź na postawione w ramach badania pytania badawcze i przy użyciu odpowiednich kryteriów ewaluacyjnych. Najczęściej ewaluacja realizowana jest w końcowej fazie realizacji projektu (ewaluacja ex – post) i stanowi podsumowanie wdrożonych w jego ramach działań, a raport z badania prezentuje wnioski i propozycje rekomendacji, które mogą być wykorzystane w przyszłości w celu usprawnienia realizacji podobnych projektów. Taka też sytuacja miała miejsce w przypadku ewaluacji projektu „Nauczyciel - to nie tylko teoretyk”.

Ogólna informacja na temat przebiegu Badania

Głównym celem projektu „Nauczyciel - to nie tylko teoretyk” realizowanym na terenie województwa pomorskiego było podniesienie wiedzy nauczycieli przedmiotów zawodowych w odniesieniu do regionalnego rynku pracy poprzez odbycie praktyk w przedsiębiorstwach przez 100 nauczycieli przedmiotów zawodowych, z województwa pomorskiego oraz opracowanie programów praktyk nauczycieli w przedsiębiorstwach.

W celu uzyskania pogłębionej wiedzy na temat założeń projektu, jego celów i rezultatów oraz realizowanych działań projektowych, Wykonawca dokonał analizy desk research kluczowych dokumentów projektowych.

Badania bezpośrednie z uczestnikami i uczniami uczestników, z uwagi na potrzebę maksymalizacji rzetelności i wiarygodności uzyskanych ocen i opinii, zostały podzielone na 2 etapy. Pierwszy etap realizacji wywiadów CATI z nauczycielami oraz ankietyzacji uczniów zostały przeprowadzone po zakończeniu 2 tur praktyk zawodowych w 2012 roku, natomiast drugi etap

po zakończeniu 2 tur praktyk zawodowych w 2013 roku. W przypadku przedsiębiorstw badanie CATI zostało zrealizowane po zakończeniu praktyk zawodowych nauczycieli.

W ramach przeprowadzonego badania Wykonawca zastosował również analizę statystyczną jako metodę analizy i prezentacji danych.

Połączenie różnorodnych rodzajów danych, metod badawczych, technik analizy i gromadzenia informacji (czyli zastosowanie tzw. triangulacji metodologicznej), pozwoliło lepiej poznać i zrozumieć badane problemy oraz umożliwiło odpowiedzieć na pytania badawcze z różnej perspektywy i wielu punktów widzenia, które wzajemnie się uzupełniają i weryfikują.

Pytania badawcze

Pytania badawcze, zostały sprecyzowane we wstępnej fazie realizacji projektu. W trakcie badania ewaluacyjnego oraz tworzenia raportu metodologicznego przypisano pytaniom badawczym odpowiednie kryteria ewaluacyjne, przy pomocy których wykonane zostały analizy. Pytania badawcze wraz z przypisanymi do nich kryteriami znajdują się w tabeli poniżej (**Błąd! Nie można odnaleźć źródła odwołania.**).

Tabela 1. Zestawienie zagadnień badawczych

L.p.	Zagadnienia badawcze	Kryterium ewaluacji	Metoda/technika zbierania danych	Źródło danych
1	Jakie są źródła informacji o projekcie?	Skuteczność Trafność	AD	Dokumenty i dane zastane
			CATI	Uczestnicy praktyk zawodowych
2	Jakie są motywy przystąpienia do projektu?	Użyteczność Trafność	CATI	Uczestnicy praktyk zawodowych
				Przedstawiciele przedsiębiorstw
3	Czy udział w projekcie przyczynił się do zmiany życia zawodowego uczestników?	Trafność Skuteczność	CATI	Uczestnicy praktyk zawodowych
4	Jaki jest poziom merytorycznej i praktycznej wiedzy uczestników projektu? Czy udział w praktykach spowodował wzrost tej wiedzy?	Trafność Skuteczność	CATI	Uczestnicy praktyk zawodowych
				Uczniowie
			AA	Przedstawiciele przedsiębiorstw Uczniowie
5	Jaki był zakres wsparcia w ramach realizowanego przez PTK-M projektu? Czy wsparcie udzielone uczestnikom projektu było wystarczające? Czego brakowało?	Użyteczność Trafność Efektywność	CATI	Uczestnicy praktyk zawodowych
				Przedstawiciele przedsiębiorstw

L.p.	Zagadnienia badawcze	Kryterium ewaluacji	Metoda/ technika zbierania danych	Źródło danych
			AD	Dokumenty i dane zastane
6	Jak wyglądało szkolenie wstępne poprzedzające praktyki zawodowe? Jaka jest jego przydatność w kontekście prowadzenia zajęć edukacyjnych?	Użyteczność Efektywność	AD	Dokumenty i dane zastane
			CATI	Uczestnicy praktyk zawodowych
			AA	Uczniowie
7	Co miało największe znaczenie dla uczestników projektu w kontekście wzięcia w nim udziału?	Użyteczność	CATI	Uczestnicy praktyk zawodowych Przedstawiciele przedsiębiorstw
8	Jak oceniane jest zaplecze organizacyjno-techniczne przedsiębiorstw w których prowadzone były praktyki zawodowe?	Trafność Użyteczność	CATI	Uczestnicy praktyk zawodowych Przedstawiciele przedsiębiorstw
9	Co było najmocniejszym a co najsłabszym punktem praktyk zawodowych?	Użyteczność Skuteczność	CATI	Uczestnicy praktyk zawodowych
			AD	Dokumenty i dane zastane
10	Jakie problemy pojawiły się podczas praktyk zawodowych?	Trafność Efektywność	CATI	Uczestnicy praktyk zawodowych Przedstawiciele przedsiębiorstw
11	Jak postrzegane jest doskonalenie zawodowe i poszerzanie wiedzy przez nauczycieli/ instruktorów zawodu? Jak postrzegane są inicjatywy typu „Nauczyciel – to nie tylko teoretyk”?	Skuteczność Trafność	CATI	Uczestnicy praktyk zawodowych Przedstawiciele przedsiębiorstw
			AA	Uczniowie
12	Czy uczniowie byli informowani o fakcie odbycia przez nauczyciela praktyk zawodowych? Czy odnotowano różnicę w sposobie i programie nauczania przedmiotów zawodowych po odbyciu praktyk zawodowych?	Skuteczność Trafność	AA	Uczniowie
			CATI	Uczestnicy praktyk zawodowych
13	Czy potrzeba uczestnictwa nauczycieli/ instruktorów zawodu w szkoleniach/praktykach jest dostrzegana?	Trafność Skuteczność	AA	Uczniowie
			CATI	Uczestnicy praktyk zawodowych
14	Czy uczniowie zmienili sposób postrzegania nauczycieli zawodu (wizerunek) po odbyciu przez nich praktyk?	Skuteczność	AA	Uczniowie
15	Czy uczniowie wykazują chęć poznania nowych technologii oraz wszelkich tematów zawartych w programie praktyk dla nauczycieli?	Skuteczność	AA	Uczniowie
16	Jak oceniana jest skuteczność praktyk zawodowych w kontekście pozyskania wiedzy praktycznej?	Skuteczność Trafność	CATI	Uczestnicy praktyk zawodowych Przedstawiciele przedsiębiorstw
17	Czy uczestnicy oraz przedsiębiorstwa biorące udział w projekcie wyrażają chęć ponownego wzięcia udziału w tego typu przedsięwzięciu?	Skuteczność	CATI	Uczestnicy praktyk zawodowych Przedstawiciele przedsiębiorstw

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Źródło: Opracowanie własne.

Kryteria ewaluacyjne

Analiza w ramach badania ewaluacyjnego przeprowadzona została w szczególności przy uwzględnieniu następujących kryteriów ewaluacyjnych, zaproponowanych przez Zamawiającego:

1. Trafność służąca ocenie, czy zrealizowane praktyki zawodowe (forma, zakres itp.) były adekwatne do założeń projektu.
2. Użyteczność służąca ocenie, w jakim stopniu zrealizowane w ramach projektu praktyki zawodowe spełniły potrzeby i oczekiwania nauczycieli i instruktorów zawodu.
3. Skuteczność służąca ocenie, w jakim stopniu przeprowadzenie praktyk zawodowych realizuje założone cele projektu.
4. Efektywność służąca ocenie, czy stosunek poniesionych nakładów na realizację projektu do uzyskanych wyników i rezultatów pozwolił uzyskać maksymalizację założonych celów projektu.

3. Zastosowana metodologia

3.1. Triangulacja badawcza

W ramach ewaluacji projektu „Nauczyciel - to nie tylko teoretyk” przeprowadzono badania ilościowe i jakościowe. Przeprowadzenie procesu badawczego w oparciu o zróżnicowane metody i techniki pozwala uzupełnić informacje zdobyte jedną metodą – innymi. Sytuacja ta korzystnie wpływa na pogłębienie analizy danych. Tak zwana triangulacja, czyli różnorodność technik analizy i gromadzenia informacji pozwala lepiej poznać i zrozumieć badane problemy oraz stwarza możliwość dokonania odniesień i porównań. Powstaje w ten sposób szerszy materiał badawczy do oceny i wnioskowania. Ponadto projektowana analiza i ewaluacja projektu uwzględniła punkty widzenia różnych grup zainteresowanych obiektem badania.

W ramach projektowanego badania zastosowano w szczególności:

- triangulację źródeł danych – tzn. analizą zostały objęte dane zastane i dane wywołane;
- triangulację metod badawczych – tzn. zastosowano różne metody badawcze, co umożliwiło lepiej poznać i zrozumieć badane zjawiska;
- triangulację perspektyw badawczych – tzn. ewaluacja została przeprowadzona przez Zespół badaczy (nie przez jedną osobę), co pozwoliło uzyskać szerszy obraz przedmiotu badania.

Wykorzystanie w badaniu danych pochodzących z różnych źródeł, zbieranych różnymi metodami i przez różnych badaczy daje gwarancję otrzymania wiarygodnych danych, na podstawie których możliwe staje się sformułowanie uprawnionych wniosków – poprawnych pod względem logicznym i metodologicznym.

3.2. Zastosowane metody i techniki badawcze

W ramach projektowanego badania ewaluacyjnego Wykonawca zastosował następujące metody i techniki badawcze oraz metody analizy danych:

- analiza dokumentów (desk research);
- wywiad telefoniczny wspomagany komputerowo (CATI);
- badania ankietowe – ankieta audytoryjna;

- analizy ilościowo-jakościowe.

3.3. Elementy przebiegu badania

3.3.1. Analiza dokumentów (desk research)

Charakterystyka metody

Desk research jest metodą badań społecznych, która zakłada szczegółową analizę istniejących danych – nie jest zatem związana z pozyskiwaniem nowych informacji, a jedynie scaleniem, przetwarzaniem i analizą dostępnych danych.

Koncepcja badania

Warunkiem koniecznym merytorycznie poprawnej realizacji projektowanej ewaluacji było dogłębne zapoznanie się Zespołu Badawczego z dokumentami oraz danymi zastanymi dotyczącymi założeń i realizacji projektu „Nauczyciel - to nie tylko teoretyk”. Ponadto analiza desk research posłużyła dokonaniu porównania celów projektu, formy i rezultatów jego przeprowadzenia.

Zakres merytoryczny badania

Zastosowanie metody umożliwiło zapoznanie się z założeniami projektowymi (przede wszystkim z celami, działaniami i rezultatami projektu).

Wykaz przeanalizowanych dokumentów

Celem prawidłowej realizacji badania Wykonawca przeanalizował, m.in.:

- dokumentację projektu (m.in. wnioski o dofinansowanie);
- portfolio przygotowane dla uczestników projektu;
- program szkolenia dydaktyczno - merytorycznego poprzedzającego praktyki zawodowe;
- program praktyk zawodowych;
- materiały dostarczone uczestnikom projektu;
- wyniki przeprowadzonych dotychczas w ramach projektu badań.

3.3.2. Telefoniczny wywiad kwestionariuszowy wspomagany komputerowo (CATI)

Charakterystyka metody

Wywiad telefoniczny wspomagany komputerowo opiera się na połączeniu rozmowy telefonicznej z bezpośrednim wprowadzeniem uzyskiwanych informacji do elektronicznej bazy danych. Specjalnie przeszkolony w tym celu ankieter przeprowadza wywiad ze wskazaną osobą (w standardowy, z góry określony sposób). Wywiady przeprowadzane techniką CATI charakteryzuje w szczególności szybkość oraz łatwość dotarcia do respondentów, możliwość bieżącego wyjaśniania niezrozumiałych zagadnień ankietowanemu oraz możliwość przeprowadzenia analizy wyników natychmiast po zakończeniu wywiadu.

Technika ta daje gwarancję swobody wypowiedzi respondentowi, przy zachowaniu pełnej jego anonimowości. Pozyskane informacje poddawane są analizie statystycznej.

W ramach projektowanego badania ewaluacyjnego wywiad przeprowadzany został według standaryzowanego kwestionariusza, zawierającego pytania o charakterze zamkniętym i otwartym.

Koncepcja badania

Badanie CATI przeprowadzono celem identyfikacji opinii na temat realizacji projektu „Nauczyciel - to nie tylko teoretyk”. Wywiady przeprowadzono z nauczycielami/instruktorami nauki różnych przedmiotów zawodowych oraz przedstawicielami przedsiębiorstw działających w zróżnicowanych branżach gospodarki, w których odbyły się praktyki zawodowe. Metoda ta umożliwiła zebranie i zestawienie ze sobą dużej ilości szczegółowych informacji, co umożliwiło dokonanie pełnej i obiektywnej ewaluacji projektu.

Zakres merytoryczny badania

Realizacja badania *w przypadku nauczycieli/ instruktorów nauki zawodu* pozwoliła na identyfikację takich aspektów, jak:

- źródła informacji o projekcie;
- motywy przystąpienia do projektu;
- wpływ uczestnictwa w projekcie na sytuację zawodową;

- poziom wiedzy zawodowej, w tym w szczególności w zakresie nowych technologii/ metod produkcji, po odbyciu praktyk (przed i po projekcie);
- świadomość korzyści, jakie niesie za sobą uczestnictwo w kursach;
- mocne i słabe strony odbytych praktyk zawodowych;
- ocena zakresu wsparcia;
- wskazanie najistotniejszej korzyści płynących z uczestnictwa w projekcie;
- ocena przydatności uczestnictwa w projekcie;
- nowe umiejętności praktyczne nauczycieli, a dostępne wyposażenie placówek edukacyjnych;
- gotowość korzystania z tego typu inicjatyw w przyszłości.

Realizacja badania *w przypadku przedstawicieli przedsiębiorstw, w których realizowane były praktyki* pozwoliła na identyfikację takich aspektów, jak:

- ocena zaplecza organizacyjno-technicznego przedsiębiorstw;
- aspekty wpływające na jakość praktyk zawodowych;
- ocena poziomu wiedzy nauczycieli;
- wpływ praktyk zawodowych na poziom wiedzy uczestników projektu;
- ocena przydatności praktyk zawodowych dla nauczycieli;
- postawa dotycząca inicjatyw typu „Nauczyciel – to nie tylko teoretyk”;
- pojawiające się problemy dotyczące prowadzenia praktyk zawodowych.

Dobór próby

Badanie przeprowadzono na grupie 76 nauczycieli/ instruktorów nauki zawodu będących uczestnikami Projektu. Dodatkowo, badaniem objęto 9 przedstawicieli wszystkich przedsiębiorstw, w których projekt był realizowany. Opinię przedsiębiorców nie wzięto pod uwagę w raportach branżowych ze względu na małą reprezentatywność próby.

3.3.3. Ankieta audytoryjna

Charakterystyka metody

Badanie techniką ankiety audytoryjnej polega na zebraniu w pewnej przestrzeni – zazwyczaj w pomieszczeniu, które w jakiś sposób związane jest z badaną kategorią wybranej lub wylosowanej

grupy osób i rozdaniu im ankiet do samodzielnego wypełnienia. Rola ankietera ogranicza się do podania celu badania oraz bieżącego wyjaśniania niezrozumiałych zagadnień. Technika ta charakteryzuje się wysoką zwrotnością, szybkością realizacji oraz możliwością prowadzenia kontroli doboru jednostek do badania..

Technika ta daje gwarancję swobody wypowiedzi respondentowi, przy zachowaniu pełnej jego anonimowości. Pozyskane informacje poddawane są analizie statystycznej.

W ramach projektowanego badania ewaluacyjnego ankietę audytoryjną została przeprowadzona według standaryzowanego kwestionariusza, zawierającego pytania o charakterze zamkniętym i otwartym.

Koncepcja badania

Ankieta audytoryjna została zrealizowana celem identyfikacji opinii na temat efektów realizacji projektu „Nauczyciel - to nie tylko teoretyk”. Badanie przeprowadzono na terenie szkół wśród uczniów nauczycieli (uczestników) projektu. Metoda ta umożliwiła zebranie i zestawienie ze sobą dużej ilości informacji, co umożliwiło dokonanie pełnej i obiektywnej ewaluacji projektu.

Zakres merytoryczny badania

W ramach badania pozyskano następujące informacje dotyczące:

- oceny sposobu prowadzenia zajęć z przedmiotów zawodowych przez uczestników projektu;
- poziomu zauważalności zmian w sposobie prowadzenia zajęć oraz programie nauczania;
- postrzegania kształcenia się nauczycieli;
- oczekiwań i zainteresowań dotyczących nauki nowych technologii.

Dobór próby

Wykonawca badania ustalił z Zamawiającym wstępną próbę badawczą na poziomie 200 uczniów. Liczba ta w ostatecznym rozrachunku wyniosła 321 uczniów nauczycieli biorących udział w projekcie., przy czym większość bo 254 osoby stanowili uczniowie szkół ponadgimnazjalnych, natomiast pozostali to uczniowie placówek edukacyjnych dla osób dorosłych.

3.3.4. Analizy ilościowo-jakościowe

W ramach metod analizy przeprowadzono analizy statystyczne danych ilościowych oraz tzw. analizy „niestatystyczne” w przypadku materiałów o charakterze jakościowym. Analizy posłużyły uporządkowaniu i syntezie zgromadzonych w ramach ewaluacji wyników. Na podstawie szerokiego materiału badawczego zidentyfikowano efekty realizacji projektu i sformulowano wnioski podsumowujące całe badanie.

3.3.5. Analiza statystyczna

Dane ilościowe zebrane w ramach badań zostały opracowane przy użyciu metod statystycznych. W ramach analizy uwzględniono procentowy rozkład odpowiedzi udzielonych na poszczególne pytania, analizę zależności najważniejszych zmiennych występujących w badaniu oraz analizę stopnia różnorodności udzielanych odpowiedzi.

3.3.6. Analiza jakościowa

Analizie poddano pozyskane w ramach badań informacje o charakterze jakościowym (odpowiedzi z pytań otwartych CATI i badań ankietowych). Analiza objęła dwa etapy. Pierwszy z nich posłużył wstępnej selekcji materiału badawczego. W drugim etapie dokonana została redukcja i kategoryzacja materiału, który następnie poddano pogłębionej interpretacji. W ten sposób uzyskano informacje będące podstawą formułowania wniosków.

Analiza ta miała charakter komplementarny i pogłębiający w stosunku do przeprowadzonych analiz statystycznych

4. Wyniki badania

4.1. Wyniki analizy desk research

Z uwagi na specyfikę projektu analiza dokumentów (desk research) dla w raportach branżowych jest powtórzeniem treści zawartych w raporcie głównym . Dlatego też nie zamieszczono ich w tej części opracowania.

4.2. Wyniki badania CATI z nauczycielami

Analizą objęte zostały badania z użyciem wywiadu telefonicznego (CATI) na grupie 11 nauczycieli z branży budowlanej z województwa pomorskiego,

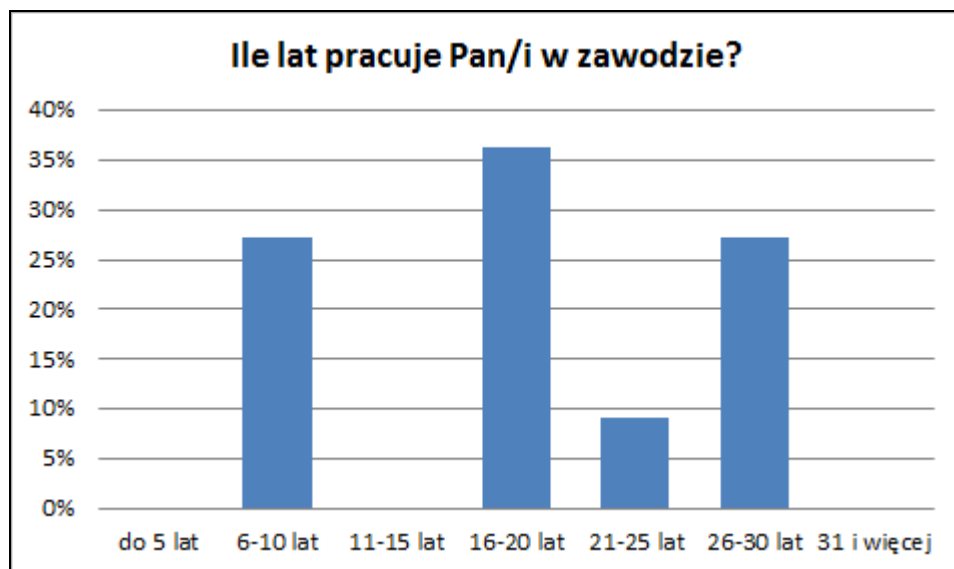
Wyniki badania przedstawiono w oparciu i z podziałem na zadane pytania ankietowe.

Metryczka

Z 17 osób biorących udział w badaniu, większość z nich bo 73% (8 osób) stanowiły kobiety. Tyle samo ankietowanych to osoby z grupy 45+. Udział kobiet w tej grupie wiekowej był na poziomie 75% (6 kobiet). Pozostałe grupy wiekowe rozłożyły się stanowiły pojedyncze osoby.

Staż pracy nauczycieli badany waha się od 6 do 30 lat, przy czym najwięcej osób prezentuje staż w przedziale 16-20 lat (patrz Wykres 1).

Wykres 1. Staż pracy nauczycieli wyrażony w procentach

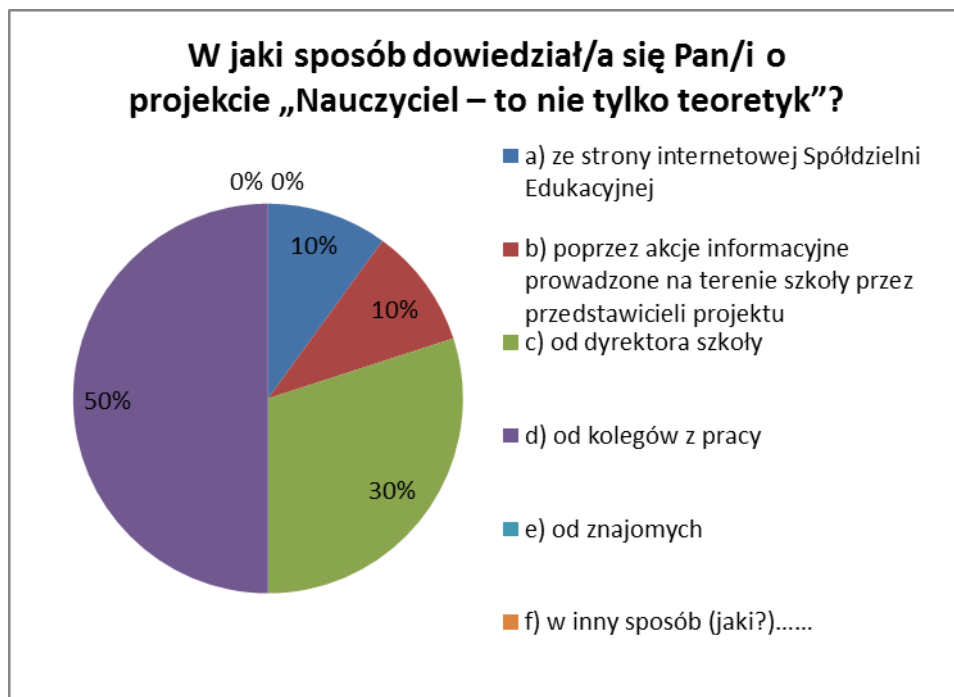
Nauczyciele wybrani do projektu pracują w technikum, szkole zawodowej lub w obu tych szkołach, głównie na terenie powiatu Gdańsk oraz powiatu kościerskiego.

Większość ankietowanych brała udział w praktykach zawodowych w 2013 roku (73%), głównie podczas ferii letnich.

1. W jaki sposób dowiedział/a się Pan/i o projekcie „Nauczyciel – to nie tylko teoretyk”?

Największą popularność Projektu osiągnięto dzięki informacjom otrzymanym od środowiska nauczycielskiego („od kolegów z pracy”) oraz od dyrekcji placówki. Można więc domniemywać, że na taki rezultat składają się inne akcje informacyjno-promocyjne prowadzone przez Organizatora Projektu, a w tym akcje bezpośrednie polegające, m.in. na organizacji spotkań promocyjnych połączonych z dystrybucją broszur, organizacji akcji mailingowych, spotkaniach z dyrektorami szkół.

Wykres 2. Sposób w jaki ankietowani uzyskali wiedzę na temat Projektu.

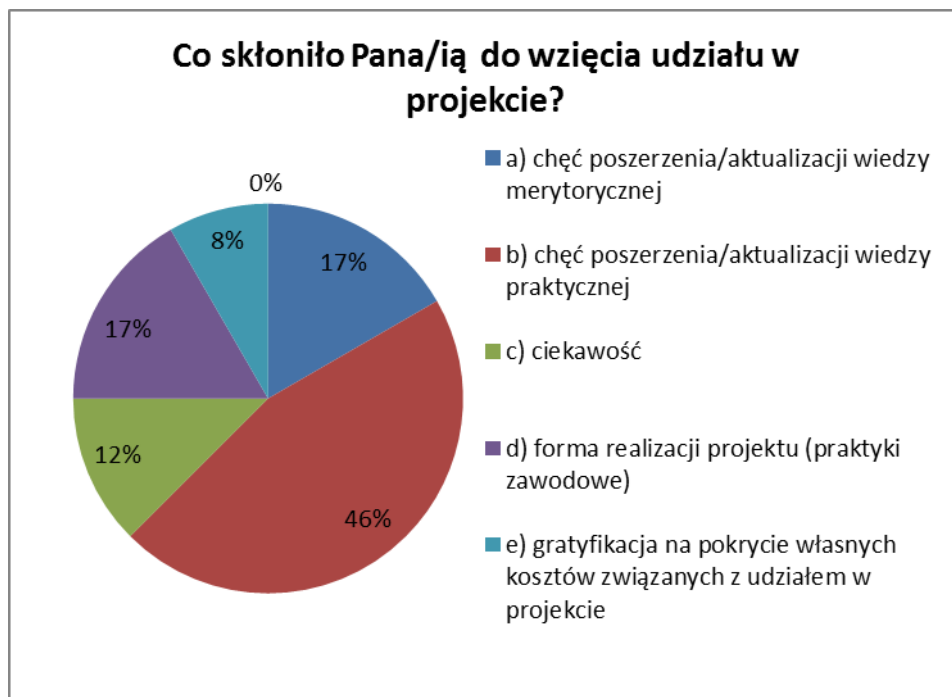

2. Co skłoniło Pana/ią do wzięcia udziału w projekcie?

Chęć uczestnictwa nauczycieli w Projekcie pochodził w największym stopniu z poszerzenia i aktualizacji wiedzy praktycznej. W drugiej kolejności nauczyciele kierowali się chęcią poszerzenia i aktualizacji wiedzy merytorycznej oraz formą realizacji Projektu. Jest to jedyna z branż, w której w tym stopniu docenia się formę praktyk zawodowych.

Wykres 3. Główne przyczyny uczestnictwa w Projekcie.

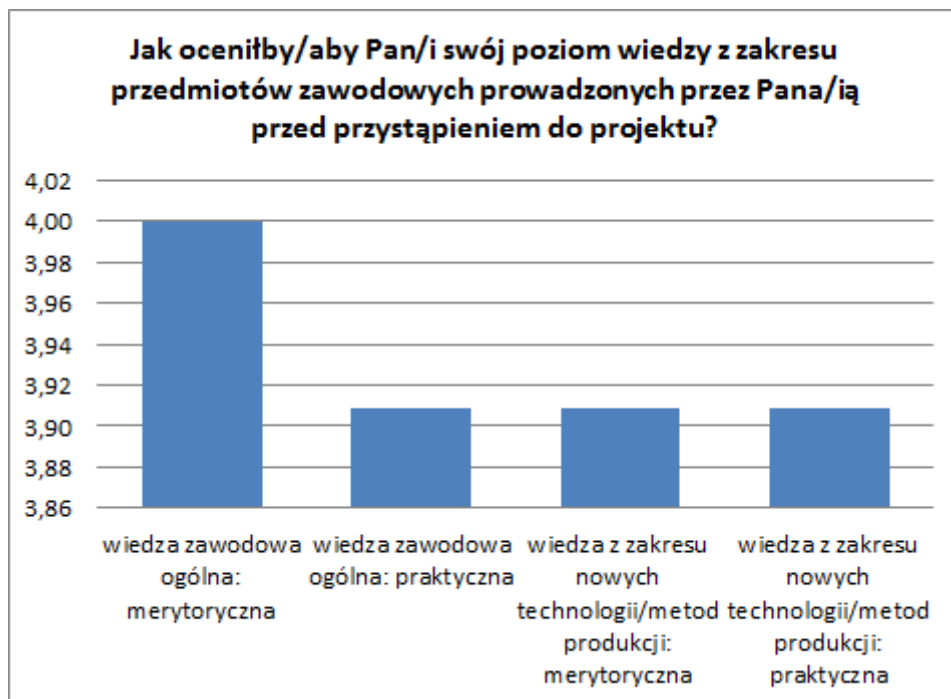

3. Jak oceniliby/aby Pan/i swój poziom wiedzy z zakresu przedmiotów zawodowych prowadzonych przez Pana/ią przed przystąpieniem do projektu?

W pytaniu tym nauczyciele określili poziom swej wiedzy zawodowej jak i z zakresu nowych technologii zarówno pod kątem merytorycznym jak i praktycznym. Samoocena wypadła wysoko i oscylowała wokół liczby 4 (w skali od 1 do 5). Nauczyciele najwyżej ocenili swoją ogólną wiedzę merytoryczną. Słabiej oceniono pozostałe typy wiedzy.

Wykres 4. Samoocena ankietowanych pod względem wiedzy zawodowej i z zakresu nowych technologii (skala od 1 do 5).

4. Czy udział w projekcie przyczynił się do zmiany sytuacji w Pana/i życiu zawodowym?

Większość ankietowanych (64%) jest zdania, że udział w projekcie przyczynił się znacząco do zmiany ich sytuacji w życiu zawodowym. 18% badanych jest odmiennego zdania, a taka sama grupa nie ma na ten temat zdania. Taki wynik stawia tę grupę branżową na początku, biorąc pod uwagę realną zmianę w życiu zawodowym.

5. Proszę ustosunkować się do następującego stwierdzenia: „Posiadam wystarczającą wiedzę by prowadzić zajęcia z przedmiotów zawodowych”

Nauczyciele są generalnie przekonani o swojej wysokiej lub wystarczającej wiedzy potrzebnej do prowadzenia zajęć zawodowych. Osoby te stanowią bowiem odpowiednio 73% i 27% badanych.

6. Czy wsparcie zaoferowane w ramach projektu było dla Pana/i wystarczające? Proszę krótko powiedzieć, czego Pana/i zdaniem zabrakło podczas praktyk zawodowych?

Wszyscy nauczyciele są zadowoleni ze wsparcia udzielanego im w ramach Projektu. Pozytywna opinia dotyczy również praktyk zawodowych, podczas których wg większości nauczycieli

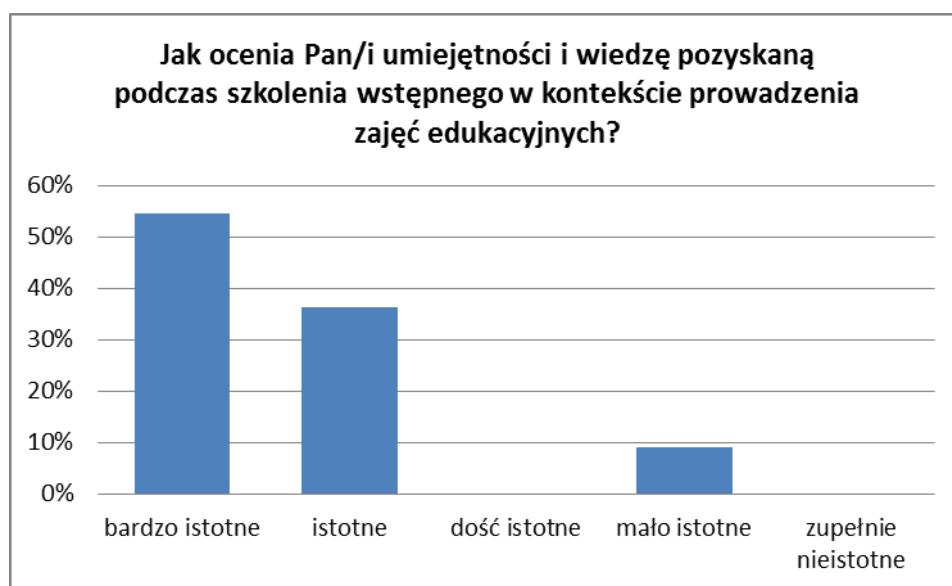

„niczego nie brakowało”. W pojedynczych opiniach zwrócono uwagę na zwiększenie informacji dotyczących nowości technologicznych.

7. Jak ocenia Pan/i umiejętności i wiedzę pozyskaną podczas szkolenia wstępnego w kontekście prowadzenia zajęć edukacyjnych?

Wiedza i umiejętności pozyskane przez nauczycieli w trakcie szkolenia wstępnego w kontekście prowadzenia zajęć edukacyjnych oceniono wysoko. Odpowiednio 55% i 36% badanych ocenia to szkolenie jako bardzo istotne oraz istotne.

Wykres 5. Ocena wiedzy i umiejętności pozyskanych przez nauczycieli w trakcie szkolenia wstępnego.

8. Czy podczas praktyk zawodowych możliwe było zapoznanie się z dokumentacją techniczną m.in. wykorzystywaną w przedsiębiorstwie?

Wszyscy badani nauczyciele otrzymali zapewniony wgląd w dokumentację techniczną m.in. wykorzystywaną w przedsiębiorstwach, w których odbywali praktyki.

9. Proszę powiedzieć, co było Pana/i zdaniem najmocniejszym punktem praktyk zawodowych?

Do najmocniejszych punktów praktyk zawodowych w pierwszej kolejności wymienić należy:

- dobra współpraca z pracownikami przedsiębiorstwa,
- wysokie umiejętności przekazywania wiedzy przez pracowników,

- pozyskanie nowych umiejętności praktycznych,

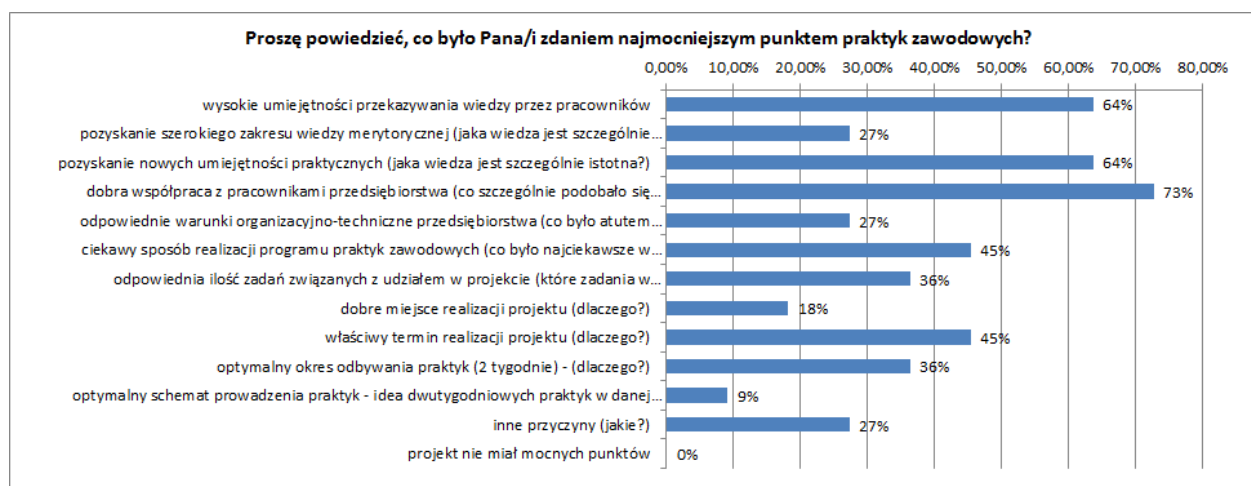
Ponadto ważnymi z punktu widzenia nauczycieli elementami praktyk są:

- ciekawy sposób realizacji programu praktyk zawodowych,
- właściwy termin realizacji projektu,
- odpowiednia ilość zadań związanych z udziałem w projekcie,
- optymalny okres odbywania praktyk.

Z powyższego zestawienia wynika, że najważniejsze dla nauczycieli okazały się być umiejętności praktyczne oraz kompetencje i zachowanie pracowników przedsiębiorstw. Wszystkie te elementy są zależne od siebie i stanowią podstawowy element świadczący o jakości praktyk.

Wymieniane w dalszej kolejności, aczkolwiek nadal ważne, są dla nauczycieli warunki i forma odbywania praktyk, a także okres i termin praktyk. Dwutygodniowy okres praktyk uznano przez nich za optymalny. Odpowiednia ilość zadań związanych z udziałem w projekcie miał w porównaniu z innymi branżami większe znaczenie.

Wykres 6. Ocena praktyk zawodowych przez nauczycieli.

10. Proszę powiedzieć, co było Pana/i zdaniem najsłabszym punktem praktyk zawodowych?

Dla 55% nauczycieli projekt nie miał słabych punktów. W porównaniu z innymi branżami wynik ten można uznać za najbardziej surowy. Wśród najważniejszych odpowiedzi dotyczących najsłabszych punktów praktyk wymienić można:

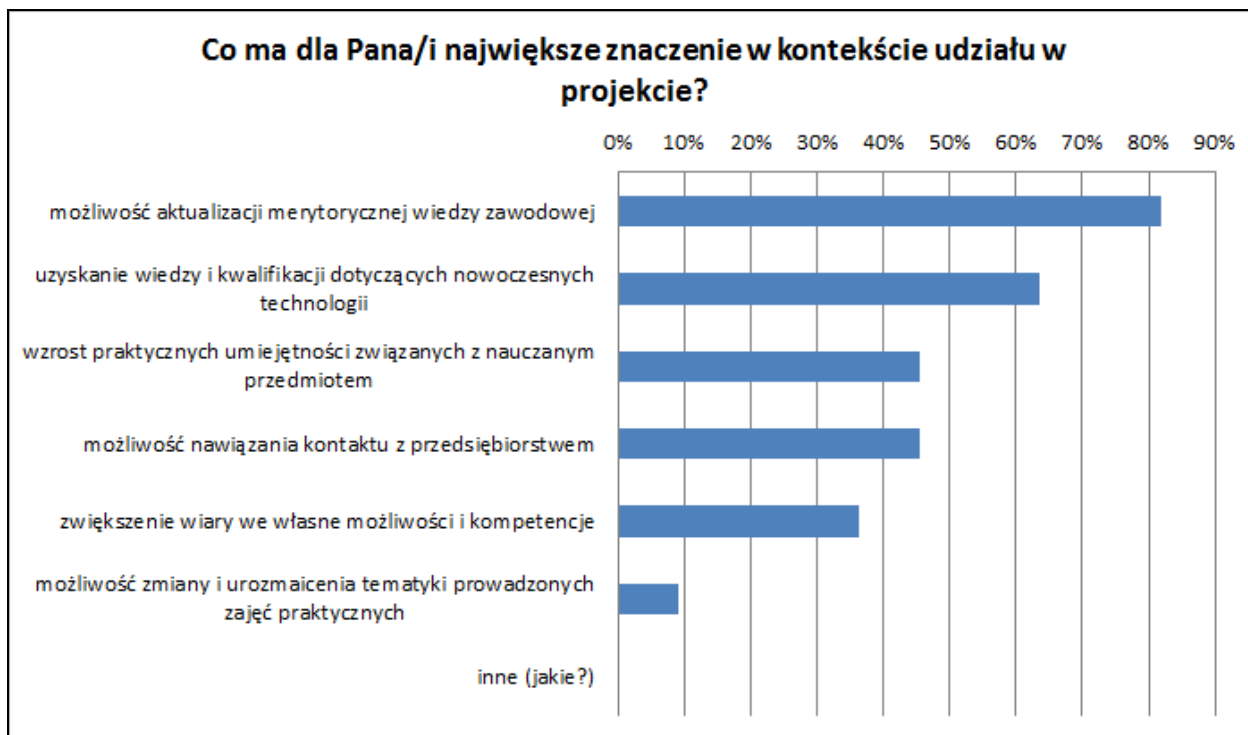

- przedstawienie dwustronnych korzyści stronom praktyk,
- obowiązek znalezienia miejsca praktyk przez nauczycieli,
- zbyt krótki okres praktyk.

11. Co ma dla Pana/i największe znaczenie w kontekście udziału w projekcie?

Dla nauczycieli branży budowlanej największe znaczenie w kontekście udziału w projekcie ma aktualizacja wiedzy zawodowej. Rzadziej zaznaczano opcję dotyczącą uzyskania wiedzy i kwalifikacji obejmujących nowoczesne technologie. W prawie co drugim badaniu zaznaczono również wzrost praktycznych umiejętności oraz nawiązanie kontaktu z przedsiębiorstwem.

Wykres 7. Najważniejsze elementy Projektu w oczach jego uczestników.

12. Proszę ustosunkować się do zdania: „Uczestnictwo w szkoleniach zawodowych niesie ze sobą wiele korzyści”

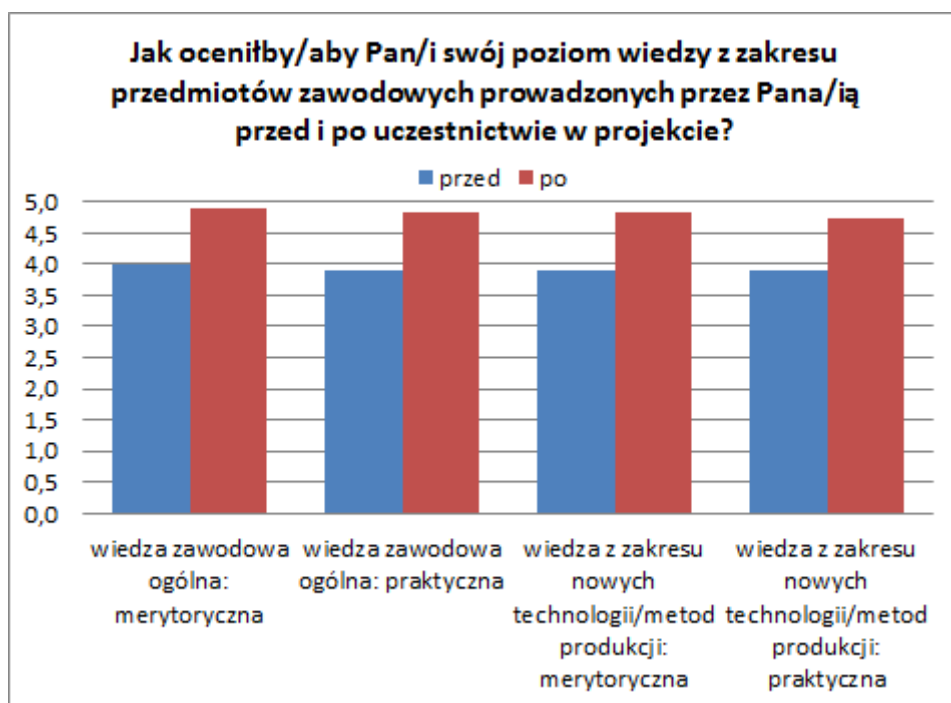
Nauczyciele z branży budowlanej są jednomyślni w spojrzeniu na korzyści płynące ze szkoleń zawodowych i zdecydowanie zgadzają się z tym stwierdzeniem.

13. Jak ocenia Pan/i swój aktualny poziom wiedzy z zakresu przedmiotów zawodowych prowadzonych przez Pana/ią?

Jak wynika z poniższego wykresu (Wykres 8) nauczyciele po uczestnictwie w Projekcie znacznie lepiej oceniają swoją wiedzę z zakresu przedmiotów zawodowych zarówno na polu merytorycznym jak i praktycznym. Nauczyciele tej branży poczuli się najpewniej spośród innych branż na każdym polu swojej wiedzy zawodowej, co należy uznać za sukces Projektu.

Wykres 8. Samoocena ankietowanych pod względem wiedzy zawodowej i z zakresu nowych technologii przed i po projekcie (skala od 1 do 5).

14. Czy placówka w której prowadzi Pan/i zajęcia dysponuje sprzętem umożliwiającym dzielenie się nowo pozyskanymi praktycznymi umiejętnościami z uczniami?

Ponad połowa nauczycieli (55%) tej branży jest zdania, że placówka wyposażona jest w nowoczesne maszyny i urządzenia umożliwiające wprowadzenie nowych zagadnień. Natomiast prawie co piąty badany (18%) jest zdania, że sprzęt ten jest przestarzały.

Wykres 9. Opinia nauczycieli dotycząca wyposażenia placówki, w której pracują.

15. Jak ogólnie ocenia Pan/i przydatność praktyk zawodowych w podnoszeniu /aktualizacji kompetencji nauczycieli?

Wszyscy badani uważają praktyki zawodowe za bardzo przydatne w podnoszeniu i aktualizacji kompetencji nauczycieli.

16. Czy odczuwa Pan/i, że po zakończeniu praktyk zawodowych lepiej radzi sobie z prowadzeniem zajęć z przedmiotów zawodowych niż przed przystąpieniem do projektu?

Po uczestnictwie w projekcie wszyscy nauczycieli zdecydowanie lepiej (73%) i raczej lepiej (27%) radzą sobie z prowadzeniem zajęć z przedmiotów zawodowych. Ta branża jest najbardziej jednoznaczna w swojej ocenie.

17. Proszę ustosunkować się do następujących stwierdzeń

Odpowiedzi na powyższe zagadnienia przedstawiono w formie tabelarycznej (Tabela 2).

Tabela 2. Tabela odpowiedzi na stwierdzenia zawarte w ankiecie dla nauczycieli.

Lp	Pytanie	Zgadzam się	Raczej się zgadzam	Trudno powiedzieć	Raczej się NIE zgadzam	NIE zgadzam się
1	Dzięki udziałowi w projekcie podniosłem/am swoją wiedzę oraz dostosowałem/am ją do realiów współczesnej gospodarki.	11 (100%)	0	0	0	0
2	Uważam za konieczne stałe podnoszenie swoich kwalifikacji.	10 (91%)	1 (9%)	0	0	0
3	Udział w projekcie zwiększył moje zainteresowanie i motywację do wdrażania innowacyjnych programów nauczania opartych o aktualizowaną wiedzę praktyczną.	10 (91%)	0	1 (9%)	0	0
4	Udział w projekcie zwiększył moje przekonanie o celowości zastosowania w obszarze nauczania zawodowego nowoczesnych technik, zwłaszcza form e-kształcenia.	10 (91%)	0	1 (9%)	0	0

18. Jak zachowałby/aby się Pan/i w sytuacji podjęcia ponownej decyzji o przystąpieniu do projektu praktyk zawodowych?

82% ankietowanych z pewnością wzięłoby udział w Projekcie. Kolejna osoba (9%) prawdopodobnie wzięłoby udział w Projekcie. Jedna osoba nie wzięłoby w nim udziału.

4.3. Wyniki badania CATI z przedstawicielami przedsiębiorstw

Ze względu na niewystarczającą reprezentatywność próby, w raportach branżowych nie wzięto pod uwagę opinii przedstawicieli przedsiębiorstw.

4.4. Wyniki badania audytoryjnego z uczniami

Analizą objęte zostały dane otrzymane z badania wykonanego techniką ankiety audytoryjnej. Badanie przeprowadzono na terenie szkół wśród uczniów nauczycieli (uczestników) projektu kształcących się z w branży budowlanej. Przebadano łącznie 55 uczniów.

Wyniki badania przedstawiono w oparciu i z podziałem na zadane pytania ankietowe.

Metryczka

Spśród wszystkich uczniów 58% stanowią kobiety. Najwięcej z uczniów uczęszcza do szkoły w powiecie Słupsk (58%) i słupskim (33%).

1. Czy uważasz, że szkoła przygotowuje Cię odpowiednio do wykonywania Twojego przyszłego zawodu?

Zdecydowana większość uczniów (73%) jest zdania, iż szkoła w odpowiedni sposób przygotowuje ich do zawodu.

2. Jaki procent przekazywanej na lekcjach wiedzy powinna, Twoim zdaniem, stanowić wiedza teoretyczna i praktyczna?

Ankietowani są zdania, iż więcej czasu powinno się poświęcić na przekazywanie wiedzy praktycznej. Obliczony średni stosunek procentowy wiedzy teoretycznej do praktycznej wyniósł 44% do 56%. Jest to wynik zbliżony do odpowiedzi uczniów innych branż.

3. Czy uważasz, że informacje dotyczące Twojego przyszłego zawodu, przekazywane na szkolnych zajęciach, są aktualne?

Zdaniem większości ankietowanych (80%), szkoły do których uczęszczą przekazują im aktualne informacje dotyczące przyszłego zawodu.

4. Czy interesujesz się nowymi technologiami wykorzystywanymi w Twoim przyszłym zawodzie?

67% uczniów interesuje się nowymi technologiami wykorzystywanymi w ich przyszłym zawodzie. Jest to jeden z niższych wyników w zestawieniu z innymi branżami.

5. Czy w trakcie zajęć praktycznych w Twojej szkole prezentowane są nowatorskie metody/nowoczesne technologie związane z Twoim przyszłym zawodem?

Zdaniem jedynie 31% ankietowanych szkoły prezentują w trakcie zajęć praktycznych nowatorskie/ nowoczesne technologie związane z przyszłym zawodem. Jest to zarazem najniższy wynik w porównaniu z innymi ankietowanymi branżami.

6. Czy uważasz, że ilość informacji dotyczących nowych technologii przekazywanych na lekcjach jest wystarczająca?

Uczniowie są podzieleni. Zdaniem 41% ankietowanych ilość informacji dotyczących nowych technologii przekazywana na lekcjach jest wystarczająca. 43% uczniów ma odmienne zdanie, natomiast 16% nie ma na ten temat zdania gdyż nie interesuje ich zagadnienie nowych technologii.

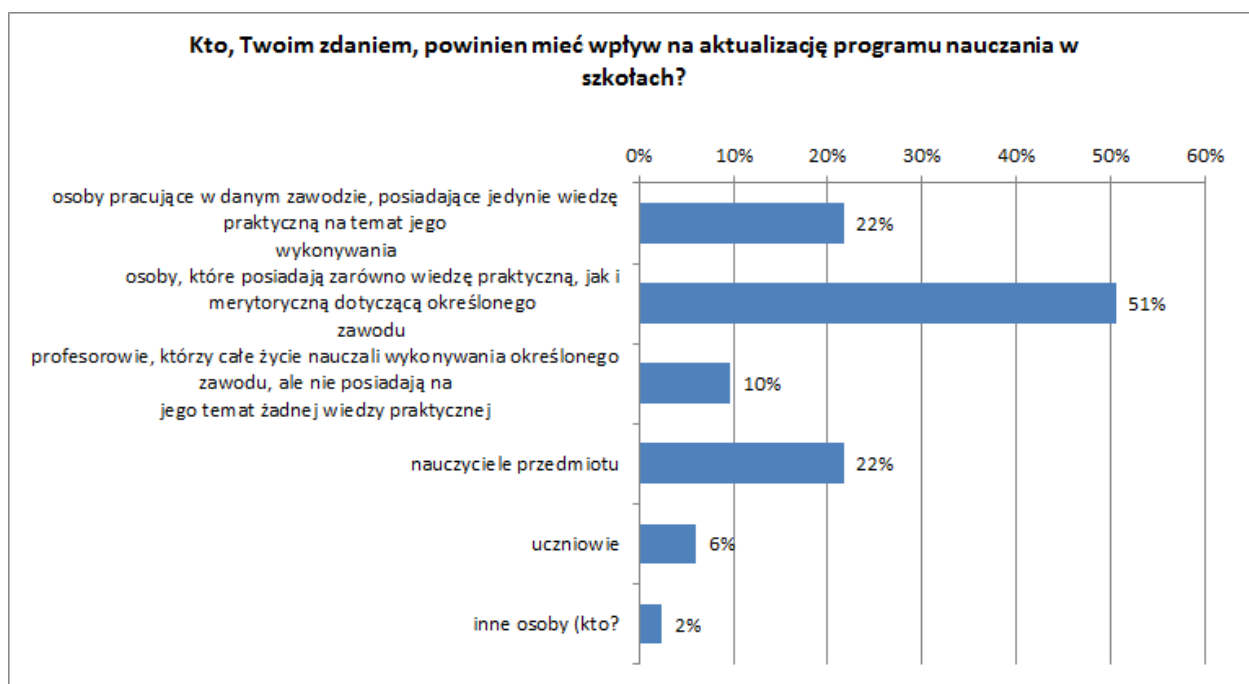
7. Czy uważasz, że w szkolnym programie nauczania powinny znaleźć się zajęcia dotyczące nowych technologii wykorzystywanych w Twoim przyszłym zawodzie?

Odpowiedź na tak postawione pytanie podzieliła ankietowanych, 47% uważa że tak, pozostali uważają że nie ma potrzeby wprowadzania osobnych zajęć dotyczących nowych technologii.

8. Kto, Twoim zdaniem, powinien mieć wpływ na aktualizację programu nauczania w szkołach?

W co drugiej ankiecie (51%) zaznaczono odpowiedź iż wpływ na aktualizację programu nauczania w szkołach powinny spełniać osoby, które posiadają zarówno wiedzę praktyczną, jak i merytoryczną dotyczącą określonego zawodu.

Wykres 10. Opinia uczniów na temat aktualizacji programu nauczania w szkołach, n=83.

9. Czy uważasz, że Twój nauczyciel przedmiotu zawodowego powinien się dokształcać? Jakich obszarów powinny dotyczyć kursy doszkalające nauczycieli?

Ankietowani są podzieleni, gdyż 55% ankietowanych jest zdania że nauczyciele powinni się dokształcać, a 45% jest zdania, że kompetencje nauczycieli są na tyle wysokie, iż dokształcanie się nie jest konieczne.

Kontynuacją tego pytania są propozycje obszarów w jakich nauczyciele powinni się dokształcać. Spośród udzielonych odpowiedzi występuje:

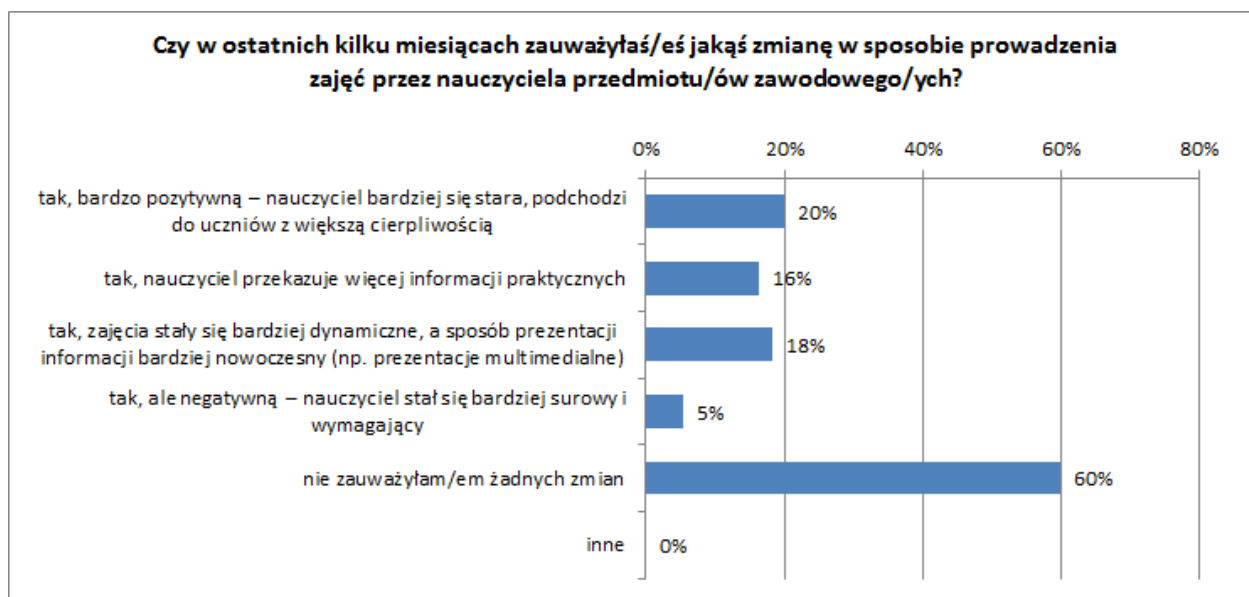
- murowanie,
- psychologia
- najnowsze technologie w budownictwie
- wiedza praktyczna i teoretyczna.

11. Czy w ostatnich kilku miesiącach zauważyłaś/eś jakąś zmianę w sposobie prowadzenia zajęć przez nauczyciela przedmiotu/ów zawodowego/ych?

Większość, bo 60% ankietowanych nie zauważyła zmian w prowadzeniu zajęć przez nauczycieli patrząc na ostatnie miesiące. Jest to najsurowsza ocena nauczycieli w porównaniu do innych branż.

Wykres 11. Opinia uczniów na temat zmian w sposobie prowadzenia zajęć przez nauczycieli, n=55.

12. Czy nauczyciel informował uczniów, że odbył praktyki zawodowe w ramach projektu „Nauczyciel – to nie tylko teoretyk”?

Jedynie w przypadku 24% uczniów nauczyciele poinformowali ich o fakcie uczestnictwa w Projekcie. Uczniowie tej branży byli najgorzej poinformowani o uczestnictwie ich nauczycieli w Projekcie w porównaniu z innymi branżami.

13. Czy nauczyciel opowiadał o przedsiębiorstwie (m.in. jego strukturze, funkcjonowaniu, posiadanym sprzęcie), w którym odbywał praktyki zawodowe?

Jedynie 38% ankietowanych, którzy wcześniej zostali poinformowani przez nauczycieli o uczestnictwie w programie praktyk zawodowych, otrzymali od nauczycieli również informację na temat przedsiębiorstw w których odbywane były praktyki (m.in. ich strukturze, funkcjonowaniu, posiadanym sprzęcie).

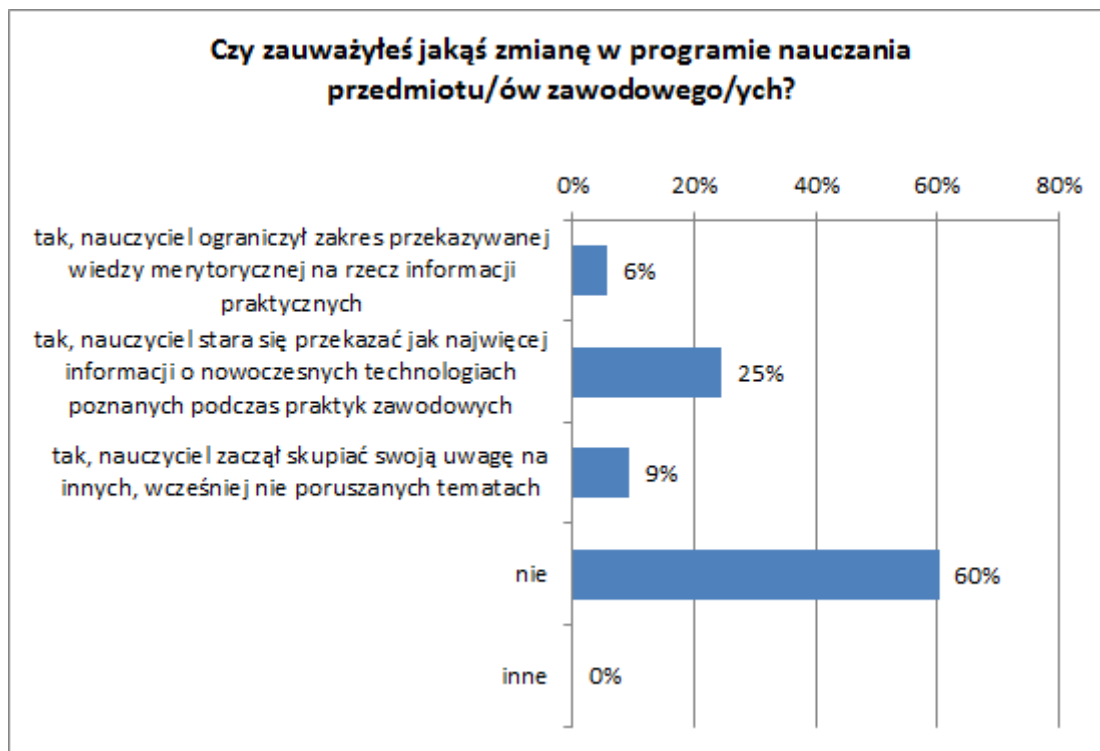
14. Czy zauważyłeś jakąś zmianę w programie nauczania przedmiotu/ów zawodowego/yh?

60% ankietowanych nie zauważyło zmian w programie nauczania przedmiotów zawodowych przez nauczycieli biorących udział w Projekcie. Jest to jeden z najwyższych odsetek odpowiedzi w porównaniu z innymi branżami. Pozostali ankietowani zaobserwowali zmiany przejawiające się w

różnych formach, przy czym najczęściej obserwowaną jest przekazywanie jeszcze większej ilości informacji o nowych technologiach (25%).

Wykres 12. Opinia uczniów na temat zmian w programie nauczania zawodowego przez nauczycieli, n=53.

15. Czy nauczyciel podczas zajęć prezentuje wyroby/ urządzenia korzystając z materiałów informacyjnych renomowanych firm z branży?

Nauczyciele 81% ankietowanych korzystają w trakcie swych zajęć z materiałów informacyjnych renomowanych firm z branży. Pozostali nie zauważyli takich materiałów. Jest to najlepszy rezultat w porównaniu do wszystkich branż.

16. Czy nauczyciel zachęca uczniów do przeglądania dodatkowych źródeł informacji związanych z nowoczesnymi technologiami?

Generalnie większość ankietowanych jest zachęcanych przez nauczycieli do przeglądania dodatkowych źródeł informacji związanych z nowoczesnymi technologiami. Prym wiodą periodyki (92%), następnie literatura (82%), a na koniec informacje ze stron internetowych (68%). Jest to jedyna grupa w której periodyki odgrywają kluczową rolę w poszerzaniu wiedzy zawodowej.

17. Jak oceniasz wiedzę zdobytą przez nauczyciela podczas praktyk zawodowych?

Wiedza zdobyta przez nauczycieli podczas trwania praktyk zawodowych oceniona została pozytywnie (wysoko i bardzo wysoko) przez 32% ankietowanych. Znacząca część uczniów nie jest w stanie tego ocenić, natomiast 27% uczniów ocenia tę wiedzę słabo lub bardzo słabo. Jednocześnie jest to najniższa ocena udzielona nauczycielom spośród wszystkich analizowanych branż.

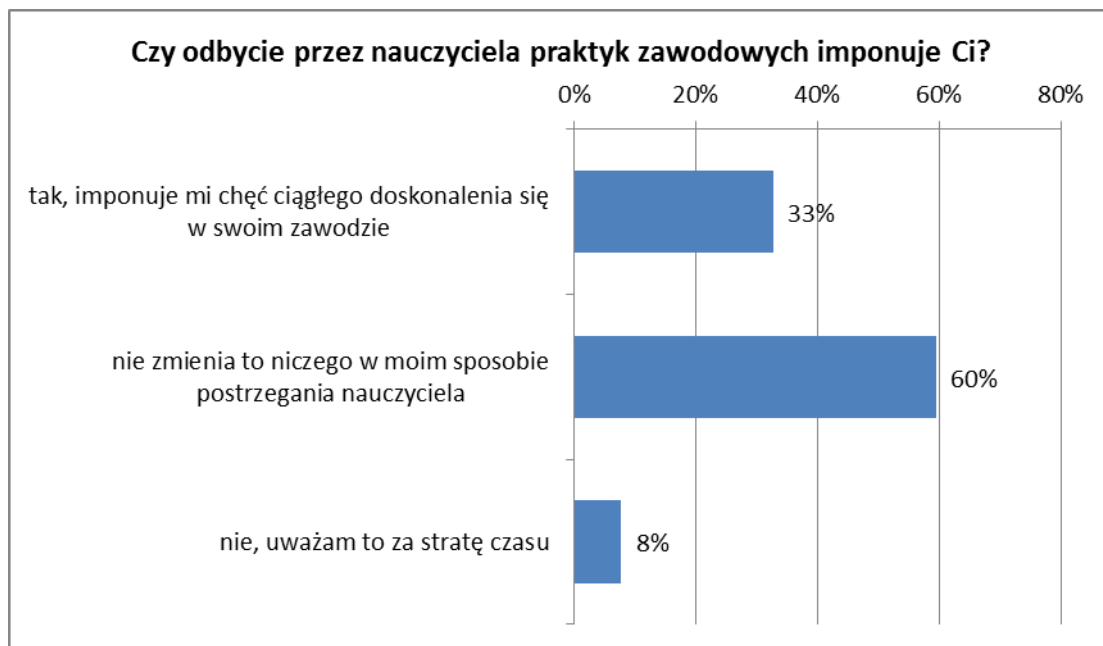
Wykres 13. Ocena wiedzy zdobytej przez nauczycieli podczas praktyk zawodowych udzielona przez ich uczniów, n=53.

18. Czy odbycie przez nauczyciela praktyk zawodowych imponuje Ci?

Jedynie w oczach 33% uczniów nauczyciele zyskali po uczestnictwie w praktykach zawodowych. Pozostali uczniowie nie widzą związku pomiędzy doksztalcaniem się nauczycieli, a ich postrzeganiem w codziennej pracy.

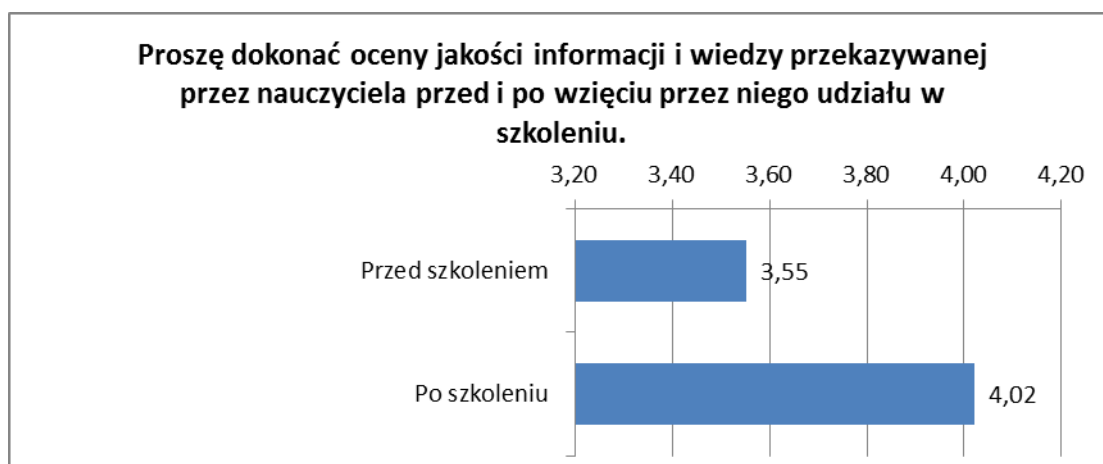
Wykres 14. Postrzeganie nauczycieli przez ich uczniów przez pryzmat uczestnictwa w praktykach zawodowych, n=52.

19. Proszę dokonać oceny jakości informacji i wiedzy przekazywanej przez nauczyciela przed i po wzięciu przez niego udziału w szkoleniu.

Uczestnictwo nauczycieli w praktykach zawodowych przyniosło w oczach ich uczniów wymierne korzyści. Ocena jakości informacji i wiedzy przekazywanej przez nauczyciela jest zdecydowanie wyższa po szkoleniu niż przed nim. Jednocześnie jest to jedna ze słabszych ocen udzielona nauczycielom spośród wszystkich analizowanych branż.

Wykres 15. Ocena nauczycieli przez ich uczniów pod kątem jakości informacji i przekazywanej wiedzy przed i po uczestnictwie w praktykach zawodowych, n=53.

5. Wnioski i rekomendacje z badania

Wnioski z badania ewaluacyjnego jakie znajdują się poniżej przedstawione są w formie odpowiedzi na pytania badawcze i uwzględniają wyniki uzyskane w ramach wszystkich narzędzi badawczych.

W podsumowaniu tej części raportu zamieszczono najważniejsze wyniki charakterystyczne dla branży płynące z odpowiedzi udzielonych przez badanych nauczycieli i uczniów.

5.1. Odpowiedzi na pytania badawcze

1. Jakie są źródła informacji o projekcie?

Z wywiadów przeprowadzonych z nauczycielami wynika, że większość z nich dowiedziała się o projekcie od środowiska nauczycielskiego („od kolegów z pracy”) oraz od dyrekcji placówek. Można więc domniemywać, że na taki rezultat składają się właśnie akcje bezpośrednie.

Należy zwrócić uwagę, że celem akcji informacyjnej było dotarcie do wąskiej grupy nauczycieli zawodowych. W związku z tym zaangażowanie bezpośrednich metod promocji należy uważać za jak najbardziej trafne w stosunku do potrzeb Projektu.

2. Jakie są motywy przystąpienia do projektu?

Motywacja nauczycieli wynika głównie z chęci poszerzenia i aktualizacji wiedzy praktycznej. W drugiej kolejności nauczyciele kierowali się chęcią poszerzenia i aktualizacji wiedzy merytorycznej oraz formą realizacji Projektu. Jest to jedyna z branż, w której w tym stopniu docenia się formę praktyk zawodowych.

Taki wybór może wynikać z faktu, iż nauczyciele tej branży zdają sobie sprawę z braków wiedzy praktycznej, w przeciwieństwie do wiedzy merytorycznej. Dowodzi to również trafności głównego celu Projektu.

3. Czy udział w projekcie przyczynił się do zmiany życia zawodowego uczestników?

Większość ankietowanych jest zdania, że udział w projekcie przyczynił się znacząco do zmiany ich sytuacji w życiu zawodowym. Taki wynik stawia tę grupę branżową na początku pozostałych

branż, biorąc pod uwagę realną ocenę zmian w życiu zawodowym. Obserwowany wynik stanowi o trafności Projektu.

4. Jaki jest poziom merytorycznej i praktycznej wiedzy uczestników projektu? Czy udział w praktykach spowodował wzrost tej wiedzy?

Generalna samoocena dotycząca wiedzy nauczycieli przed uczestnictwem w praktykach zawodowych była na poziomie dobrym. Nauczyciele najwyżej ocenili swoją ogólną wiedzę merytoryczną. Słabiej oceniono pozostałe typy wiedzy, tzn. wiedzę praktyczną oraz wiedzę z zakresu nowych technologii. Jest to sygnał świadczący o trafności szkoleń praktycznych przeznaczonych dla środowiska nauczycieli zawodowych.

Nauczyciele po uczestnictwie w Projekcie znacznie lepiej ocenili swoją wiedzę z zakresu przedmiotów zawodowych zarówno na polu merytorycznym jak i praktycznym. Nauczyciele tej branży poczuli się najpewniej spośród innych branż na każdym polu swojej wiedzy zawodowej, co należy uznać za sukces Projektu. Doszło również do zmniejszenia różnic pomiędzy poszczególnymi typami wiedzy zawodowej, tzn. ogólną wiedzą merytoryczną i praktyczną oraz wiedzą z zakresu nowych technologii.

Uczestnictwo nauczycieli w praktykach zawodowych przyniosło w oczach ich uczniów wymierne korzyści. Ocena jakości informacji i wiedzy przekazywanej przez nauczyciela jest zdecydowanie wyższa po szkoleniu niż przed nim. Jednocześnie jest to jedna ze słabszych ocen udzielona nauczycielom spośród wszystkich analizowanych branż.

5. Jaki był zakres wsparcia w ramach realizowanego przez PTK-M projektu? Czy wsparcie udzielone uczestnikom projektu było wystarczające? Czego brakowało?

Wszyscy nauczyciele są zadowoleni ze wsparcia udzielanego im w ramach Projektu. Pozytywna opinia dotyczy również praktyk zawodowych, podczas których wg większości nauczycieli „niczego nie brakowało”. W pojedynczych opiniach zwrócono uwagę na zwiększenie informacji dotyczących nowości technologicznych.

Generalnie, opinie świadczą o wysokim poziomie organizacji Projektu.

6. Jak wyglądało szkolenie wstępne poprzedzające praktyki zawodowe? Jaka jest jego przydatność w kontekście prowadzenia zajęć edukacyjnych?

Wg większości nauczycieli szkolenia wstępne poprzedzające praktyki zawodowe są istotnym bądź bardzo istotnym elementem w kontekście zdobywania wiedzy i umiejętności potrzebnych w prowadzeniu zajęć edukacyjnych. Jest to sygnał dla organizatorów świadczący o użyteczności tego typu szkoleń i kontynuowaniu podobnych działań w przyszłości.

7. Co miało największe znaczenie dla uczestników projektu w kontekście wzięcia w nim udziału?

Dla nauczycieli branży budowlanej największe znaczenie w kontekście udziału w projekcie ma aktualizacja wiedzy zawodowej. Rzadziej zaznaczano opcję dotyczącą uzyskania wiedzy i kwalifikacji obejmujących nowoczesne technologie. W prawie co drugim badaniu zaznaczono również wzrost praktycznych umiejętności oraz nawiązanie kontaktu z przedsiębiorstwami.

8. Jak oceniane jest zaplecze organizacyjno-techniczne przedsiębiorstw w których prowadzone były praktyki zawodowe?

W opinii nauczycieli, największym atutem przedsiębiorstw, w których prowadzone były praktyki okazały się być umiejętności praktyczne oraz kompetencje i zachowanie pracowników przedsiębiorstw. Wszystkie te elementy są zależne od siebie i stanowią podstawowy element świadczący o jakości praktyk.

Wymieniane w dalszej kolejności, aczkolwiek nadal ważne, są dla nauczycieli warunki i forma odbywania praktyk, a także okres i termin praktyk. Dwutygodniowy okres praktyk uznano przez nich za optymalny. Odpowiednia ilość zadań związanych z udziałem w projekcie miał w porównaniu z innymi branżami większe znaczenie.

9. Co było najmocniejszym a co najsłabszym punktem praktyk zawodowych?

Jak wspomniano powyżej najważniejszym, a zatem najmocniejszym punktem praktyk zawodowych dla nauczycieli okazały się być umiejętności praktyczne oraz kompetencje i zachowanie pracowników przedsiębiorstw. Wszystkie te elementy są zależne od siebie i stanowią podstawowy element świadczący o jakości praktyk.

Dla ponad połowy nauczycieli projekt nie miał słabych punktów. W porównaniu z innymi branżami wynik ten można uznać za najbardziej surowy. Wśród najważniejszych odpowiedzi dotyczących najsłabszych punktów praktyk wymienić można:

- przedstawienie dwustronnych korzyści stronom praktyk,
- obowiązek znalezienia miejsca praktyk przez nauczycieli,
- zbyt krótki okres praktyk.

10. Jakie problemy pojawiły się podczas praktyk zawodowych?

W trakcie analizy zgromadzonego materiału nie zanotowano poważnych i stałych problemów pojawiających się w trakcie uczestnictwa w praktykach zawodowych. Wszyscy uczestnicy praktyk tej branży uzyskali wgląd w dokumentację techniczną m.in. wykorzystywaną w przedsiębiorstwach.

11. Jak postrzegane jest doskonalenie zawodowe i poszerzanie wiedzy przez nauczycieli/ instruktorów zawodu? Jak postrzegane są inicjatywy typu „Nauczyciel – to nie tylko teoretyk”?

Na początek należy podkreślić iż wg wszystkich badanych nauczycieli doskonalenie zawodowe jest sprawą konieczną, co tym samym wpisuje się w charakterystykę zawodu nauczyciela. W tym kontekście nie jest rzeczą zaskakującą, że dla zdecydowanej większości nauczycieli biorących udział w Projekcie zarówno doskonalenie zawodowe, poszerzanie wiedzy jak i uczestnictwo w inicjatywach typu „Nauczyciel – to nie tylko teoretyk” są postrzegane bardzo pozytywnie. Nauczyciele z branży budowlanej są jednomyślni w spojrzeniu na korzyści płynące ze szkoleń zawodowych i zdecydowanie zgadzają się z tym stwierdzeniem.

Zasadność doskonalenia zawodowego ma mniejsze znaczenia wśród ankietowanych uczniów. Ponad połowa z nich uważa że nauczyciele powinni się doksztalać. Kontynuacją tego pytania są propozycje obszarów w jakich nauczyciele powinni się doksztalać. Spośród udzielonych odpowiedzi wymieniają: murowanie, psychologię, najnowsze technologie w budownictwie, wiedzę praktyczną i teoretyczną.

12. Czy uczniowie byli informowani o fakcie odbycia przez nauczyciela praktyk zawodowych? Czy odnotowano różnicę w sposobie i programie nauczania przedmiotów zawodowych po odbyciu praktyk zawodowych?

Jak wynika z informacji uzyskanych od uczniów, jedynie w przypadku 24% uczniów nauczyciele poinformowali ich o fakcie uczestnictwa w Projekcie. Uczniowie tej branży byli najgorzej poinformowani o uczestnictwie ich nauczycieli w Projekcie w porównaniu z innymi branżami.

Jedynie 38% ankietowanych, którzy wcześniej zostali poinformowani przez nauczycieli o uczestnictwie w programie praktyk zawodowych, otrzymali od nauczycieli również informację na temat przedsiębiorstw w których odbywane były praktyki (m.in. ich strukturze, funkcjonowaniu, posiadanym sprzęcie).

60% ankietowanych nie zauważyło zmian w programie nauczania przedmiotów zawodowych przez nauczycieli biorących udział w Projekcie. Jest to jeden z najwyższych odsetek odpowiedzi w porównaniu z innymi branżami. Pozostali ankietowani zaobserwowali zmiany przejawiające się w różnych formach, przy czym najczęściej obserwowaną jest przekazywanie większej ilości informacji o nowych technologiach.

13. Czy potrzeba uczestnictwa nauczycieli/ instruktorów zawodu w szkoleniach/praktykach jest dostrzegana?

W odpowiedzi na pytanie 11 zauważono już, że zdaniem badanych nauczycieli doskonalenie zawodowe jest koniecznym elementem ich pracy. Ponieważ ich uczestnictwo w szkoleniach/praktykach jest jednoznaczne z doskonaleniem zawodowym, dlatego poparcie ze strony badanych na rzecz podejmowania podobnych działań jest jak najbardziej zrozumiałe.

Wiedza zdobyta przez nauczycieli podczas trwania praktyk zawodowych oceniona została pozytywnie (wysoko i bardzo wysoko) przez 32% ankietowanych. Znacząca część uczniów nie jest w stanie tego ocenić. Tym samym jest to najslabsza ocena udzielona nauczycielom spośród wszystkich analizowanych branż. Mimo tego ponad połowa uczniów uważa, że nauczyciele powinni się dokształcać.

14. Czy uczniowie zmienili sposób postrzegania nauczycieli zawodu (wizerunek) po odbyciu przez nich praktyk?

W opinii 1/3 uczniów nauczyciele zyskali po uczestnictwie w praktykach zawodowych. Pozostali uczniowie nie widzą związku pomiędzy doksztalcaniem się nauczycieli, a ich postrzeganiem w codziennej pracy. Niemniej program praktyk zawodowych dla nauczycieli generalnie wpłynął pozytywnie na ocenę pracy nauczycieli. Ocena jakości informacji i wiedzy przekazywanej przez nauczyciela jest zdecydowanie wyższa po szkoleniu niż przed nim. Jednocześnie jest to jedna ze słabszych ocen udzielona nauczycielom spośród wszystkich analizowanych branż.

15. Czy uczniowie wykazują chęć poznania nowych technologii oraz wszelkich tematów zawartych w programie praktyk dla nauczycieli?

Na początek należy zauważyć że 67% uczniów interesuje się nowymi technologiami wykorzystywanymi w ich przyszłym zawodzie. Jest to jeden z niższych wyników w zestawieniu w porównaniu z innymi branżami. Podobna grupa uczniów bo 69% uważa, że szkoły **nie prezentują** w trakcie zajęć praktycznych nowatorskich/ nowoczesnych technologii związanych z przyszłym zawodem. Jest to najsurowszy wynik dotyczący szkół w porównaniu z innymi ankietowanymi branżami. Uzupełnieniem przedstawionych danych jest zdanie 59% ankietowanych, wg których ilość informacji dotyczących nowych technologii przekazywana na lekcjach jest **niewystarczająca**.

16. Jak oceniana jest skuteczność praktyk zawodowych w kontekście pozyskania wiedzy praktycznej?

Nauczyciele po uczestnictwie w Projekcie znacznie lepiej oceniają swoją wiedzę z zakresu przedmiotów zawodowych zarówno na polu merytorycznym jak i praktycznym. Rezultat ten należy uznać za sukces Projektu, świadczący o jego skuteczności i trafności.

Potwierdzeniem tego są kolejne opinie nauczycieli. Wszyscy badani uważają praktyki zawodowe za bardzo przydatne w podnoszeniu i aktualizacji własnych kompetencji.

Po uczestnictwie w projekcie wszyscy nauczyciele zdecydowanie lepiej i raczej lepiej radzą sobie z prowadzeniem zajęć z przedmiotów zawodowych. Ta branża jest najbardziej jednoznaczna w swojej ocenie.

Wzrost kompetencji nauczycieli w trakcie trwania praktyk zanotowali również uczniowie. Jest to zatem kolejny głos oddający zasadność przeprowadzania praktyk zawodowych dla nauczycieli.

17. Czy uczestnicy oraz przedsiębiorstwa biorące udział w projekcie wyrażają chęć ponownego wzięcia udziału w tego typu przedsięwzięciu?

Praktycznie wszyscy nauczyciele biorący udział w Projekcie wyrażają chęć wzięcia udziału w podobnych inicjatywach. Taki rezultat jest potwierdzeniem już wcześniej zanotowanych opinii o skuteczności przedmiotowego Projektu, jak również jest to informacja o możliwości i potrzebie kontynuowania projektów praktyk zawodowych w tym środowisku.

5.2. Podsumowanie

1. Nauczyciele tej branży w porównaniu z pozostałymi w największym stopniu odczuli realną zmianę w życiu zawodowym po zakończeniu programu praktyk.
2. Nauczyciele tej branży bardziej niż inni doceniają odpowiednią ilość zadań związanych z udziałem w projekcie jako mocną stronę praktyk zawodowych.
3. Nauczyciele tej branży oceniają projekt najbardziej surowo (pod względem słabych punktów).
4. Samoocena nauczycieli tej branży po zakończeniu praktyk była najwyższa spośród innych branż na każdym polu wiedzy zawodowej.
5. Po uczestnictwie w projekcie wszyscy nauczyciele lepiej radzą sobie z prowadzeniem zajęć z przedmiotów zawodowych. Jednocześnie nauczyciele tej branży są najbardziej jednoznaczni w tej ocenie.
6. Ponad połowa nauczycieli tej branży jest zdania, że placówka wyposażona jest w nowoczesne maszyny i urządzenia umożliwiające wprowadzenie nowych zagadnień. Tym samym oznacza to spore braki sprzętowe w szkołach i jednoznacznie wskazuje pole do działania na gruncie szkolnym.
7. Uczniowie tej branży w porównaniu z pozostałymi branżami prezentują jeden z niższych poziomów zainteresowania nowymi technologiami wykorzystywanymi w zawodzie.

8. Zdaniem większości uczniów szkoły nie prezentują w trakcie zajęć praktycznych nowatorskich/ nowoczesnych technologii związanych z przyszłym zawodem. Jest to zarazem najniższy wynik w porównaniu z innymi ankietowanymi branżami.

9. Ponad połowa uczniów uważa, że nie ma potrzeby wprowadzania do szkoły osobnych zajęć dotyczących nowych technologii.

10. Uczniowie tej branży w porównaniu z innymi branżami byli najgorzej poinformowani o uczestnictwie ich nauczycieli w Projekcie.

11. Większość ankietowanych uczniów nie zauważyła zmian w prowadzeniu zajęć przez nauczycieli patrząc na ostatnie miesiące. Jest to najsurowsza ocena nauczycieli w porównaniu do innych branż.

12. Ponad połowa ankietowanych uczniów nie zauważyła zmian w programie nauczania przedmiotów zawodowych przez nauczycieli biorących udział w Projekcie. Jest to jeden z najwyższych odsetek odpowiedzi w porównaniu z innymi branżami.

5.3. Rekomendacje z badania

Z uwagi na specyfikę projektu rekomendacje są powtórzeniem propozycji zawartych w raporcie głównym. Z tego względu nie zamieszczano ich w części poświęconej branży budowlanej.